

Ιστορία της Αρχιτεκτονικής Ι ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΗ ΕΠΟΧΗ Μινωικός Πολιτισμός

Κατερίνα Ριτζούλη
δρ. αρχιτέκτων μηχανικός

Πρώτος Πολιτισμός σε Ευρωπαϊκό έδαφος

Οργανωμένη κοινωνία

Αυτόνομος

«Μίνωας» ελληνική γραμματεία

Έπη Ομήρου

Η έρευνα έχει μέλλον!!

Προέλευση των πληθυσμών

Νεολιθικοί πληθυσμοί

(Νέες έρευνες - DNA - Νέα Αρχαιολογία)

Ναυτικός πολιτισμός

Μεταφορά υλικών και τεχνογνωσίας

Βόρεια παράλια της Κρήτης

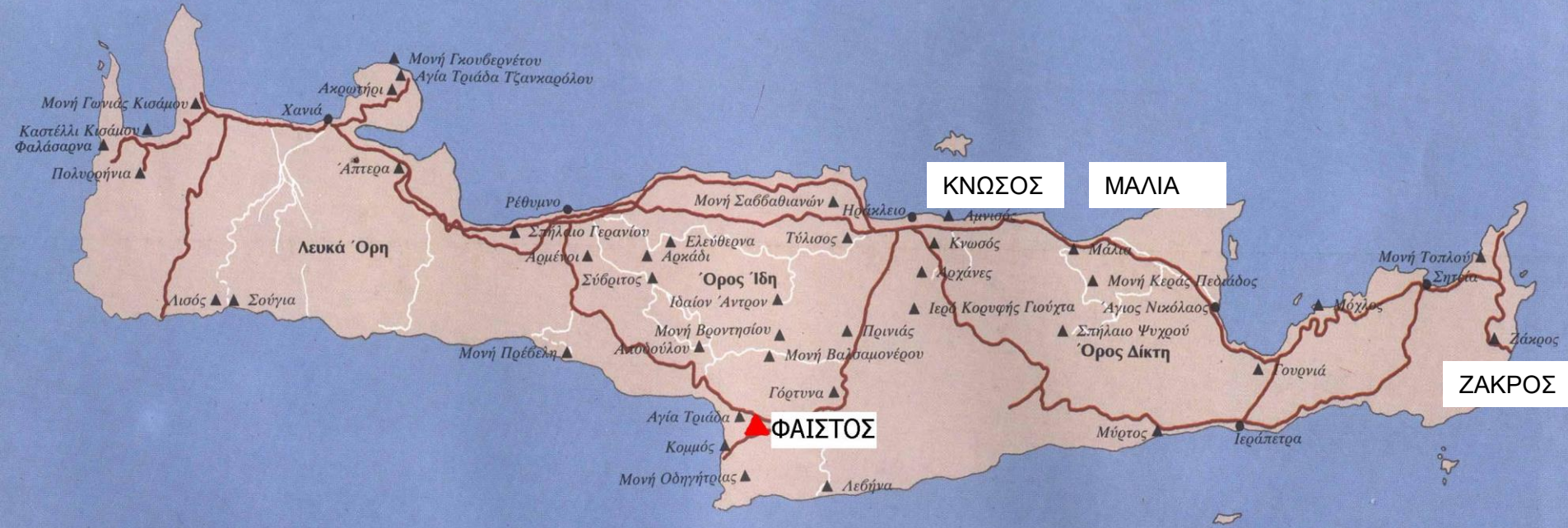

....ΑΤΛΑΝΤΙΔΑ;

‘Πάσα η νήσος τότε πέλαγος εσχεν Ατλαντικον λεχθέν ότι τ όνομα ην του πρώτου βασιλευσαντα ,Ατλας . Εν δε τη Ατλαντιδι νήσω ταύτη μεγάλη και σύνεση και θαυμαστή δύναμις βασιλέων κρατούσα μεν απάσης της νήσου πολλών δε άλλων νήσων και μερών της Ηπείρου’ – Πλάτων.

ΑΙΓΑΙΟ ΠΕΛΑΓΟΣ

ΖΑΚΡΟΣ

ΧΑΡΤΗΣ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ

- ▲ Αρχαιολογικοί χώροι - Μνημεία
- Κυριότερες πόλεις

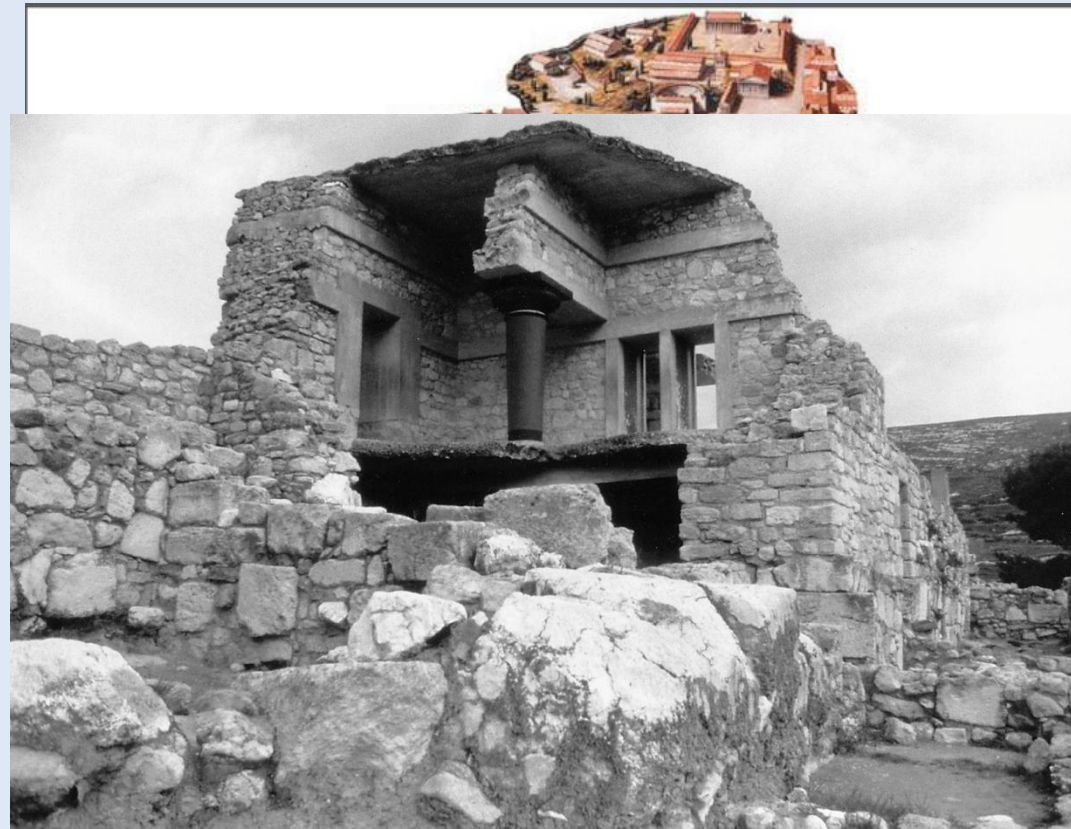
ΛΙΒΥΚΟ ΠΕΛΑΓΟΣ

• ΤΡΟΙΑ - ΜΥΚΗΝΕΣ
Heinrich Schliemann

1870 ανασκαφές Τροίας

• ΚΝΩΣΟΣ
Μίνως Καλοκαιρινός 1878
Σλήμαν αρνήθηκε να
πληρώσει

Arthur Evans 1899

Επαφές με λαούς

Γραφή Γραμμική Α΄

Για τους Αιγύπτιους: «Κεφτιού»

27 επιγραφές «Κεφτιού» |

28 επιγραφές «Μεγάλη Πράσινη
Θάλασσα»

Ανταλλαγή δώρων σε επίπεδο
βασιλέων

Εμπόριο

– Ανταλλαγή ειδών

Αιγύπτιοι

Μινωίτες

THANKS!

THANKS!

Προέλευση των πληθυσμών

Νεολιθικοί πληθυσμοί

(Νέες έρευνες - DNA - Νέα Αρχαιολογία)

Ναυτικός πολιτισμός

Μεταφορά υλικών και τεχνολογίας

Βόρεια παράλια της Κρήτης

	Χρονολογία	Όνομασία περιόδου	Άντιστοιχία κατατάξεως Evans
Είσαγωγή του χαλκού	2600 π.Χ.	Νεολιθική περίοδος	Πρωτομινωική Ι
Οικοδόμηση τών πρώτων ανάκτορων	2000 π.Χ.	Προανακτορική περίοδος	Πρωτομινωική ΙΙ Πρωτομινωική ΙΙΙ Μεσομινωική Ια
Καταστροφή και άνοικοδόμηση τών ανάκτορων	1700 π.Χ.	Παλαιοανακτορική περίοδος	Μεσομινωική Ιβ Μεσομινωική ΙΙ
Μεγάλη καταστροφή του σούλου τών ανάκτορων	1400 π.Χ.	Νεοανακτορική περίοδος	Μεσομινωική ΙΙΙ Ύστερομινωική Ι Ύστερομινωική ΙΙ
Δωρική κατάκτηση	1100 π.Χ.	Μεταανακτορική περίοδος	Ύστερομινωική ΙΙΙ
	970 π.Χ.	Ύπομινωική περίοδος	
	700 π.Χ.	Γεωμετρική περίοδος	
	600 π.Χ.	Περίοδος του ανατολίζοντος και δαιδαλικού ρυθμού	

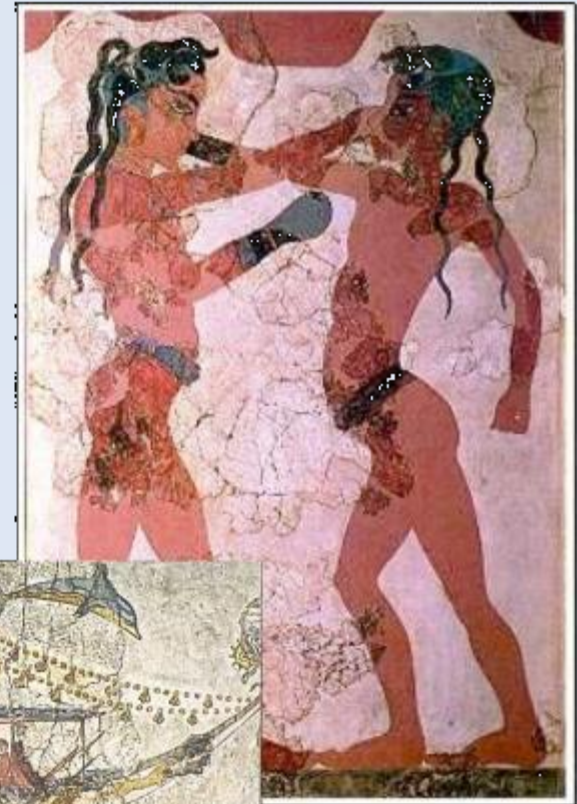
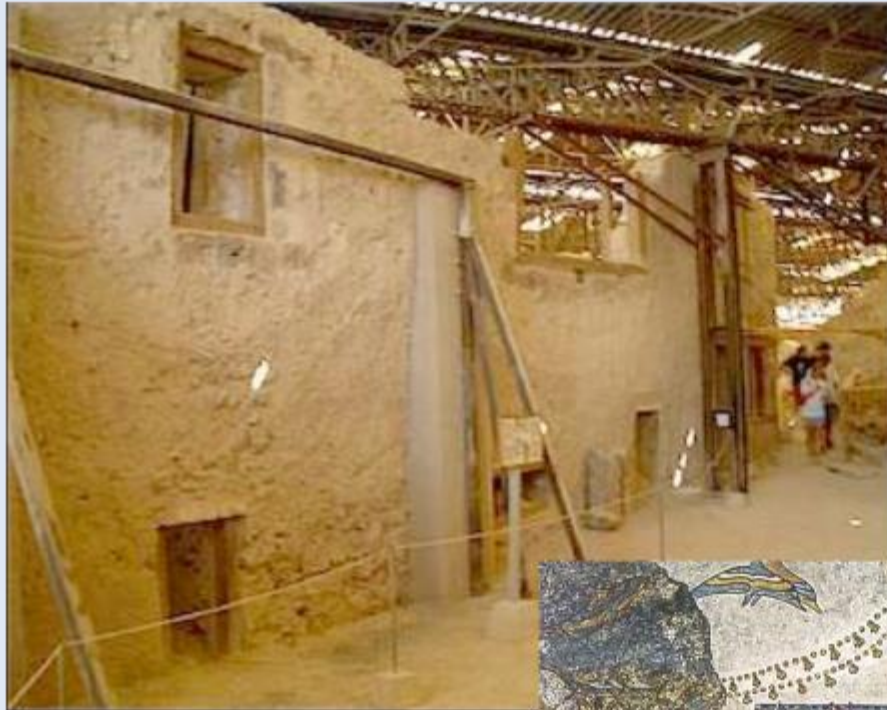
Εικ. 241. Χάρτης της Κρήτης με μυωικίες θέσεις (: Αλεξίου, 1964, πίν. ΚΣΤ').

ΜΙΝΩΪΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ 3000-1400 π.Χ. Η ΧΩΡΑ, ΤΟ ΚΛΙΜΑ, Η ΘΡΗΣΚΕΙΑ. ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

- Ειρηνικός πολιτισμός, ατείχιστες πόλεις, οργανωμένη κοινωνική ζωή, ναυτική δύναμη
- Κέντρο μεταξύ Ευρώπης και Αιγύπτου, μεσογειακό κλίμα με δροσερά καλοκαίρια και ήπιους χειμώνες,
- Θρησκεία: θεότητες της φύσης και του κύκλου της βλάστησης, ιερά φίδια και ταύροι.
- Λίγες πληροφορίες για την κοινωνική δομή και το σύστημα διοίκησης, ανταλλακτικό εμπόριο.
- Ολοκληρωτική καταστροφή του μινωικού πολιτισμού το 1400π.Χ. από άγνωστη αιτία.

Ακρωτήρι Θήρας

ΥΛΙΚΑ ΚΑΙ ΤΡΟΠΟΙ ΔΟΜΗΣ

-Ξύλο: Κυπαρίσσι

κίονες, ξυλοδεσιές, τοίχοι, πλαίσια, φύλλα, ποδιές κουφωμάτων, επενδύσεις γωνιών, φέροντα πατώματα και στέγες.

-Λίθος: ακατέργαστος και αργός, ξερολιθιές, ημιλάξευτοι και λαξευτοί λίθοι για τελειώματα και πλαίσια, πωρόλιθοι σε ισόδομο σύστημα στις όψεις ανακτόρων.

- Γυψόλιθος (είδος αλάβαστρου): επενδύσεις και σκάλες, κατώφλια, δάπεδα, πεζούλια, ορθοστάτες και πλαίσια ανοιγμάτων.

- Ωμές πλίνθοι.

- Τούβλα, κεραμικά πλακίδια, σωλήνες από ψημένο πηλό.

- Ασβεστος: μόνο για επιχρίσματα (πηλοκονίαμα + ασβεστοκονίαμα ή γυψοκονίαμα).

- Συνδετικά κονιάματα από πηλό.

ΟΙ ΜΟΡΦΕΣ

-Κίονες

-Ξύλινοι – δε σώζεται κανένας

-Αρνητική μείωση

-Χωρίς ραβδώσεις με ξύλινο κιονόκρανο

-Κιονόκρανο: τετράγωνος άβακας, κοίλη ζώνη, εχίνος, κοίλη στενή ταινία, αστράγαλος,

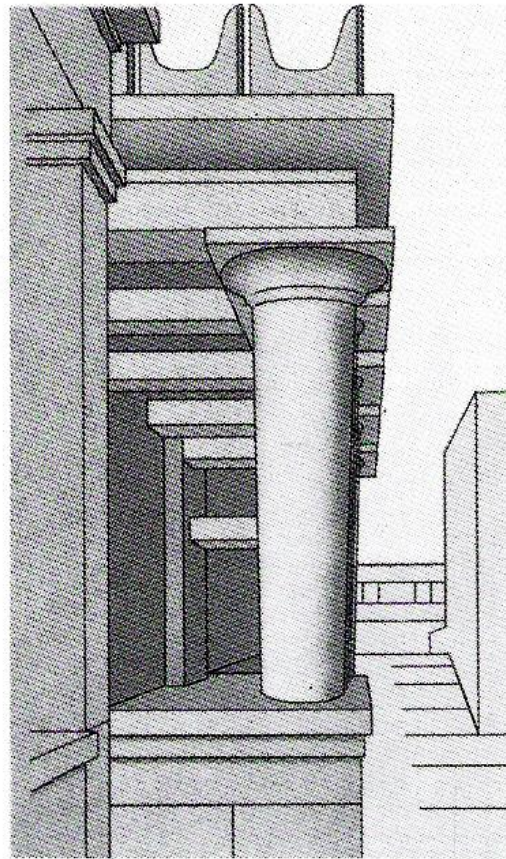
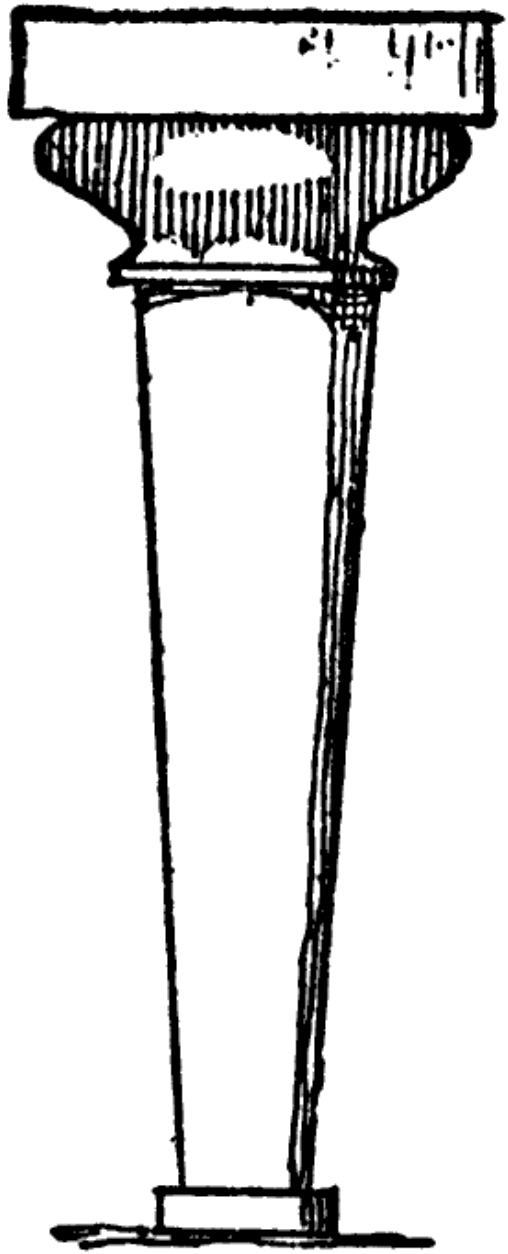
- Επιστόλιο απλής μορφής

- Ζώνη από στρογγυλούς δίσκους

- Λίθινες βάσεις χαμηλού κολουροκωνικού σχήματος

- Σειρά των τριγλύφων ή «θριγκόν κυάνιον» (Όμηρος)

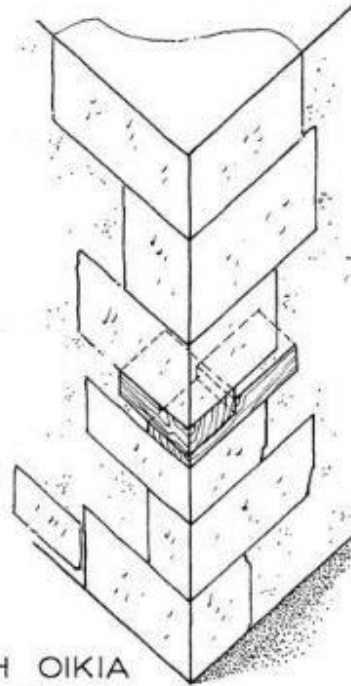
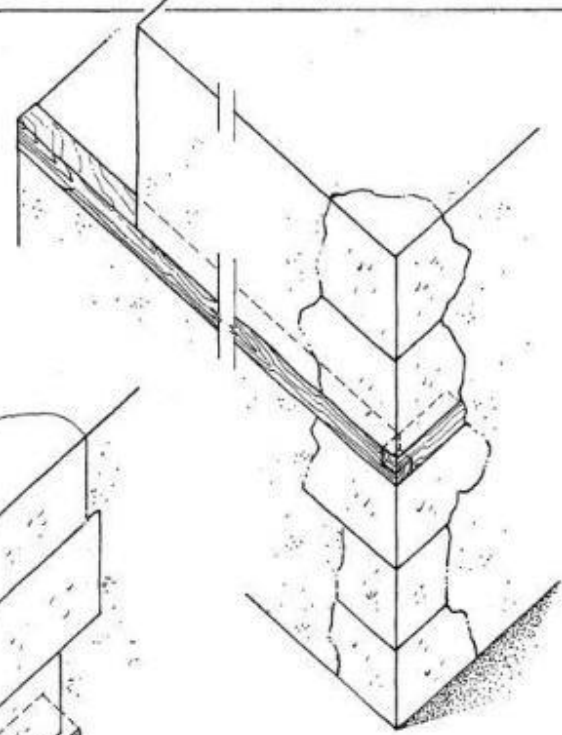
- Ισόδομο σύστημα με μεγάλα παράθυρα και επίπεδα δώματα.

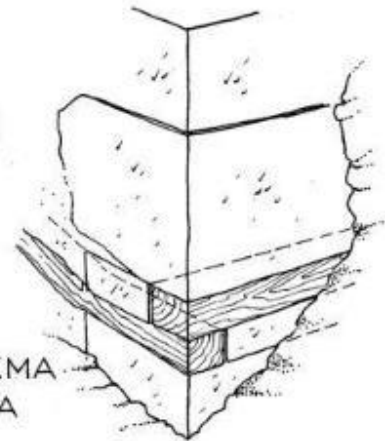
Εικ. 247. Ο τυπικός μι-
νωϊκός κίονας με την αρ-
νητική μείωσή του, με
θριγυό και ζευγάρι "Ιερά
Κέρατα" (: Müller/Vogel,
1974, σ. 130).

ΤΟΜΕΑΣ Β
Β.Δ. ΓΟΝΙΑ

ΔΥΤΙΚΗ ΟΙΚΙΑ
Β.Δ. ΓΟΝΙΑ

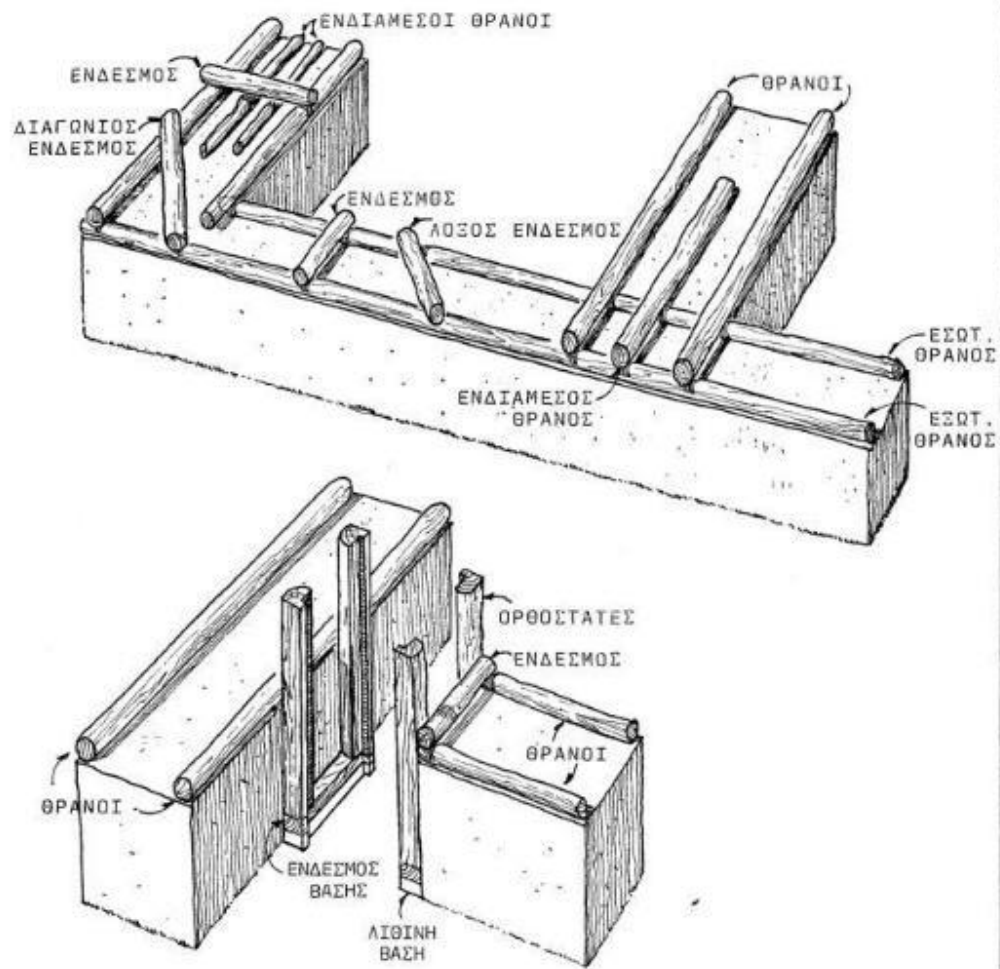
ΝΟΤΙΟ ΚΤΙΣΜΑ
Β.Α. ΓΟΝΙΑ

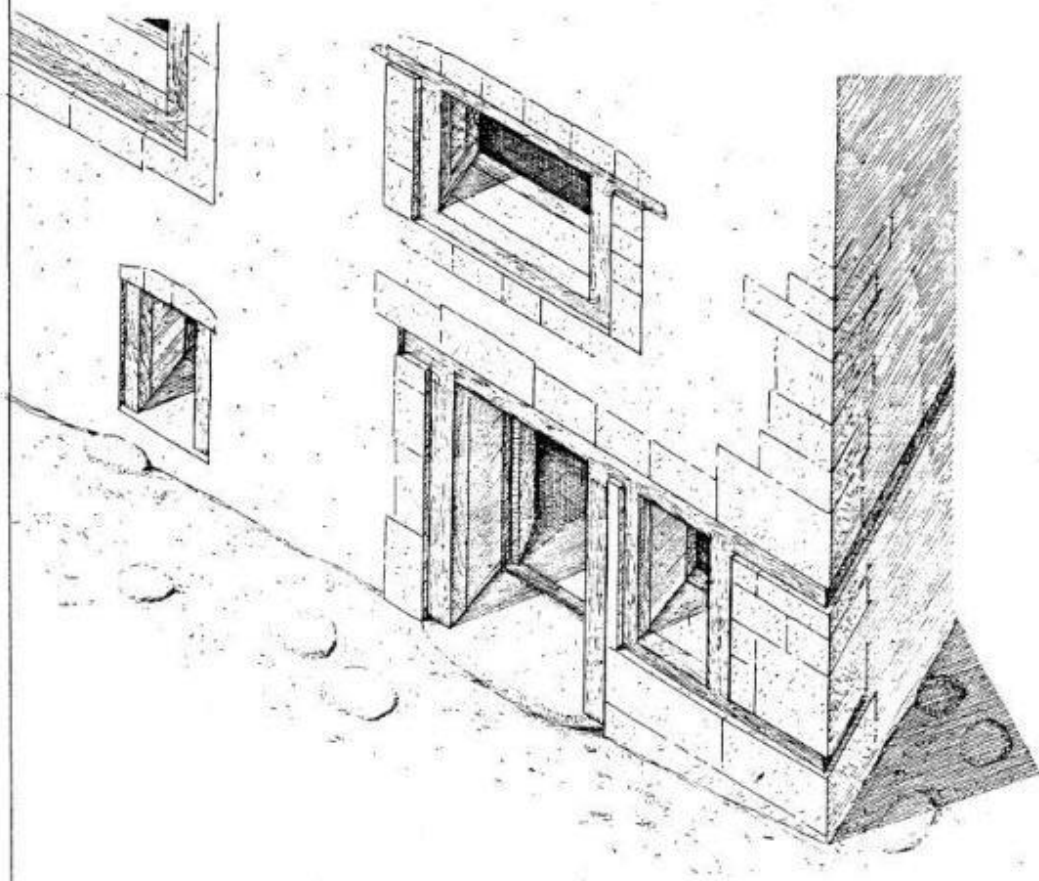
ΤΟΙΧΟΙ - ΓΟΝΙΕΣ

0 0.2 0.5 1M

ΠΙΝ. 28

Κ. Παλυβού, 1988, διδακτορική διατριβή
ΑΚΡΩΤΗΡΙ ΘΗΡΑΣ: ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΗ ΤΕΧΝΗ ΚΑΙ
ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΤΗΝ ΥΣΤΕΡΟΚΥΚΛΑΔΙΚΗ
ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ

ΑΞΟΝΟΜΕΤΡΙΚΟ

Ανάκτορο της Κνωσού

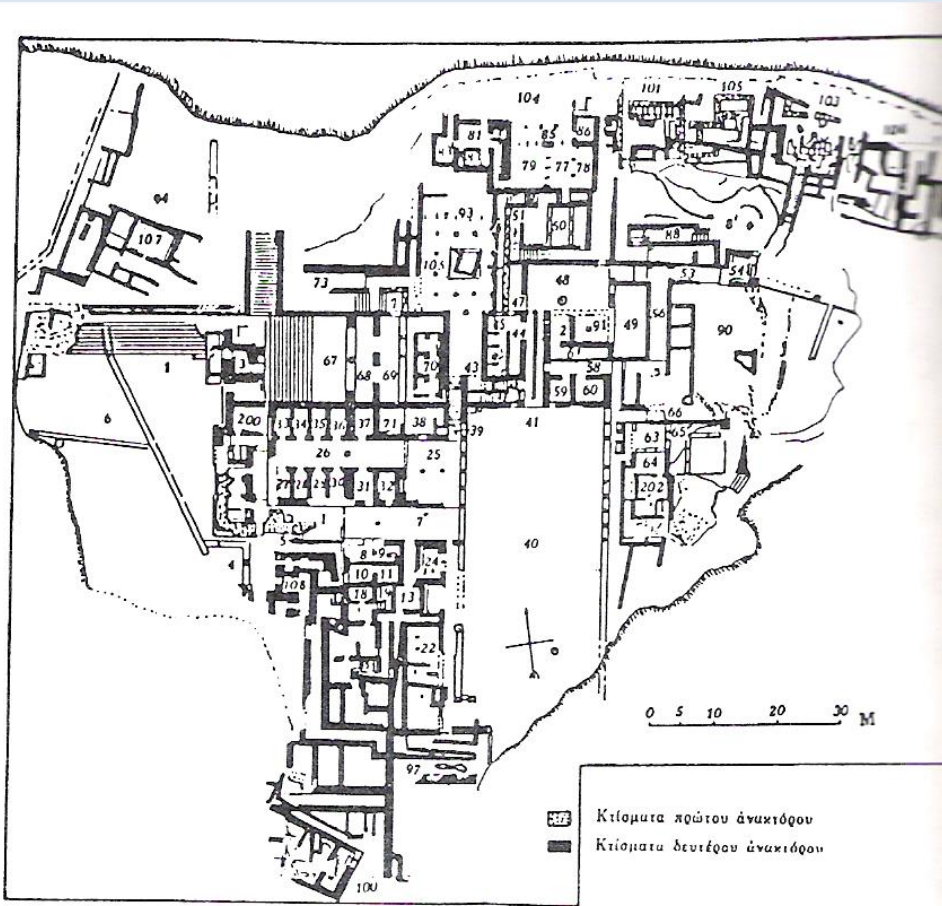

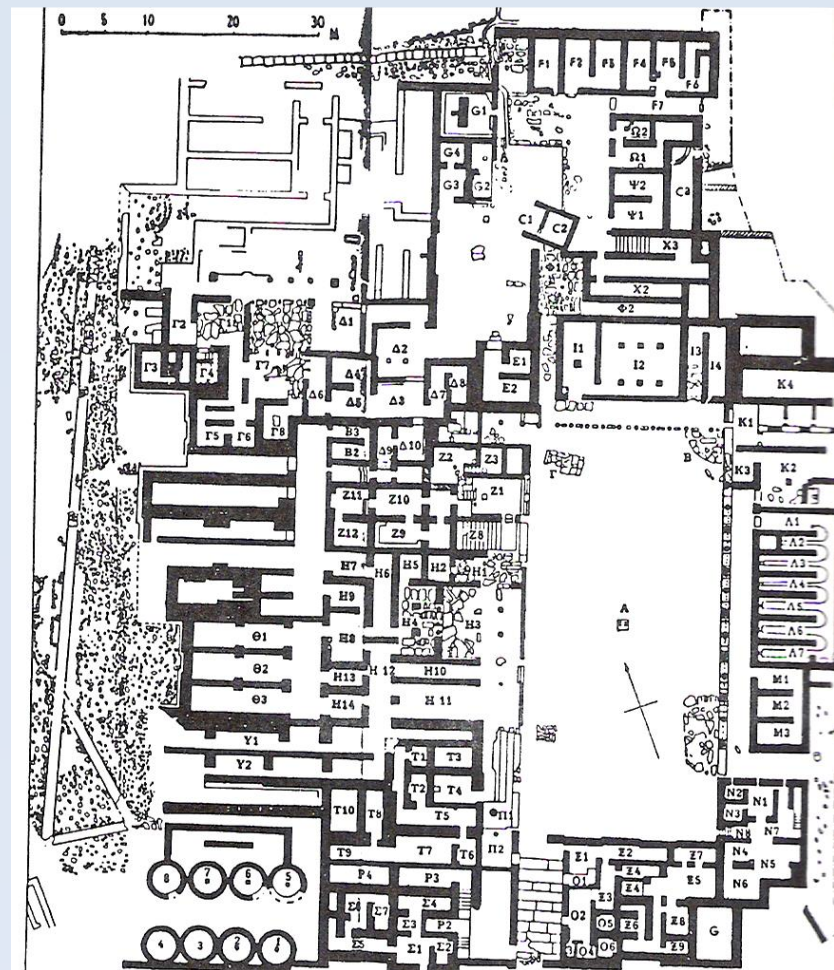

ΑΝΑΚΤΟΡΑ 1700-1500, ΝΕΟΑΝΑΚΤΟΡΙΚΗ ΠΕΡΟΔΟΣ

- Συνθετότητα των κατόψεων – Αστικός σχεδιασμός – Αυλή κέντρο ζωής τόπου
- Γενική διάταξη γύρω από τη μεγάλη αυλή.
- Ύπαρξη πολυοροφίας
- Αρχιτεκτονική ευημερίας
- Ανυπαρξία οχυρώσεων και στέγαση με επίπεδο δώμα.
- Μεγαλοπρέπεια, ευμάρεια, ευκολίες: λουτρά, συστήματα ύδρευσης και αποχέτευσης
- Ανάπτυξη σε επίπεδα επί ομαλών πλαγιών λόφων.
- Αποτέλεσμα συνολικού σχεδιασμού και όχι προσθηκών.

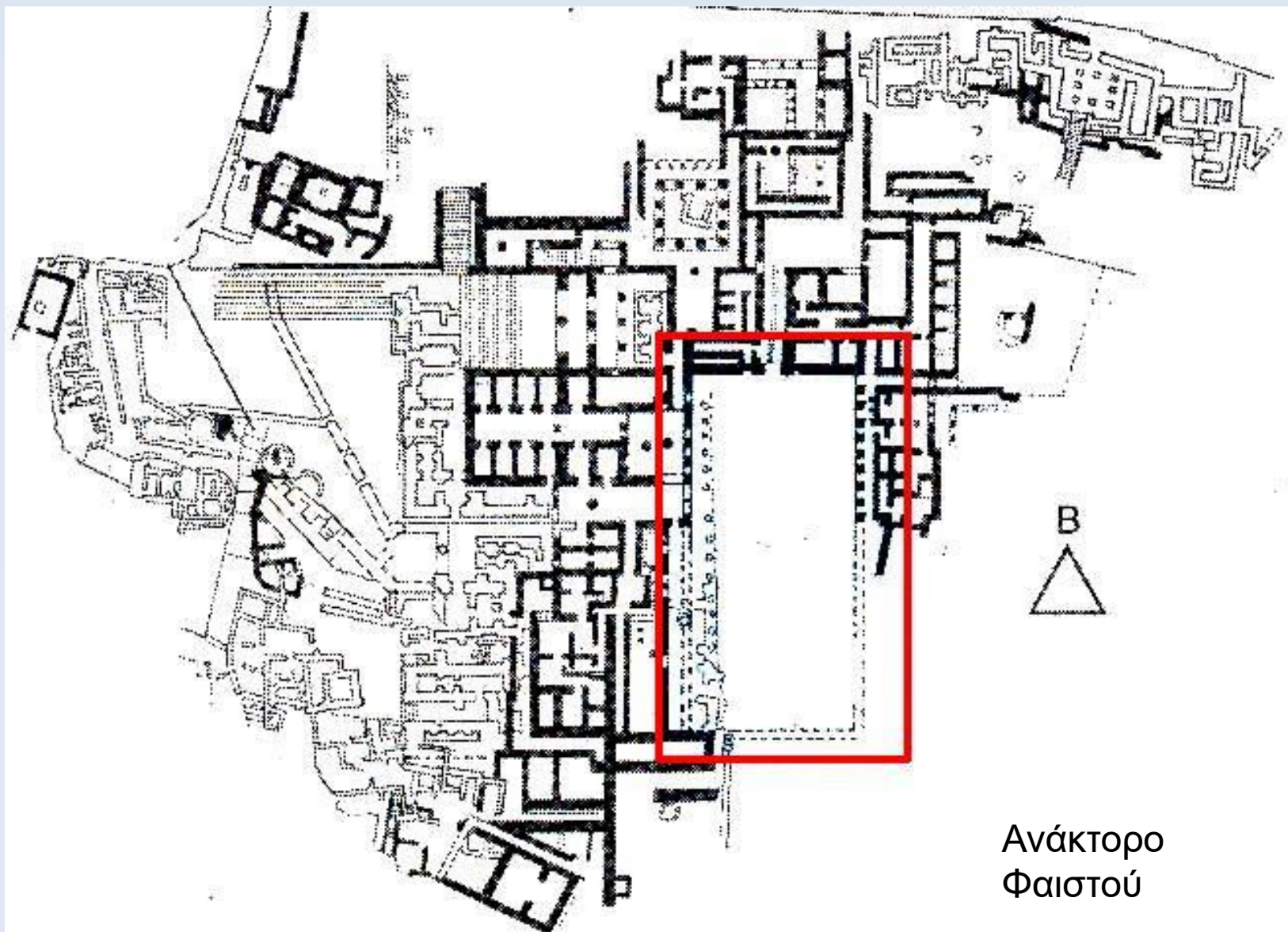

Ειχ. 258. Φαιστός. Ανακτορικό συγκρότημα. 1700-1500 π.Χ. Κάτοψη περ. 1:1500 (: Σπανιάης, Α', χ.χ. σσ. 268-269).

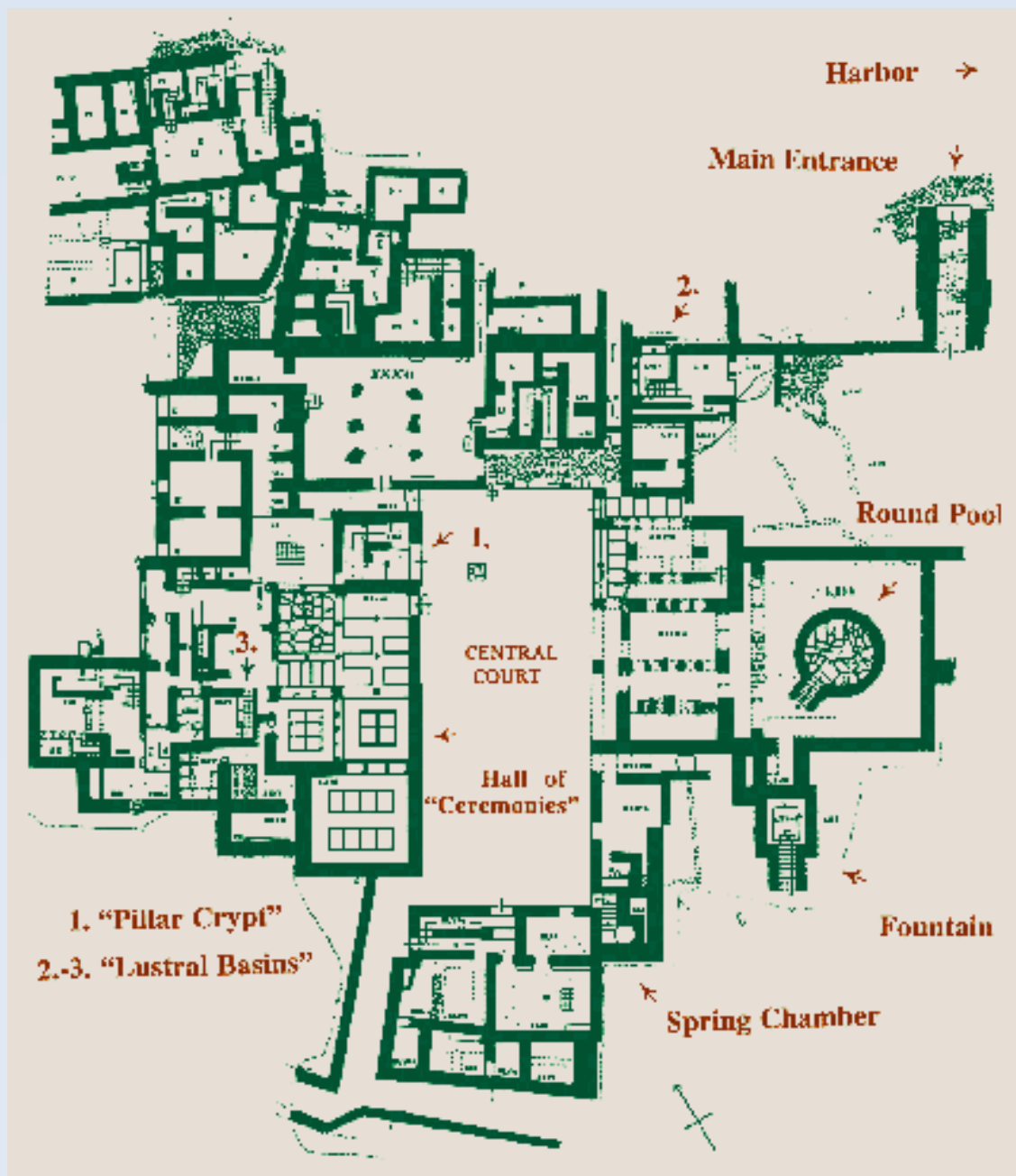

Ειχ. 259. Μάλια. Ανακτορικό συγκρότημα περ. 1700-1500 π.Χ. Κάτοψη (Σπανιάης, Α', χ.χ. σσ. 268-269).

Κεντρική αυλή

Ανάκτορο
Φαιστού

Ανάκτορο του Ζάκρου

Ιστορία της Αρχιτεκτονικής Ι ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΗ ΕΠΟΧΗ Μυκηναϊκός Πολιτισμός

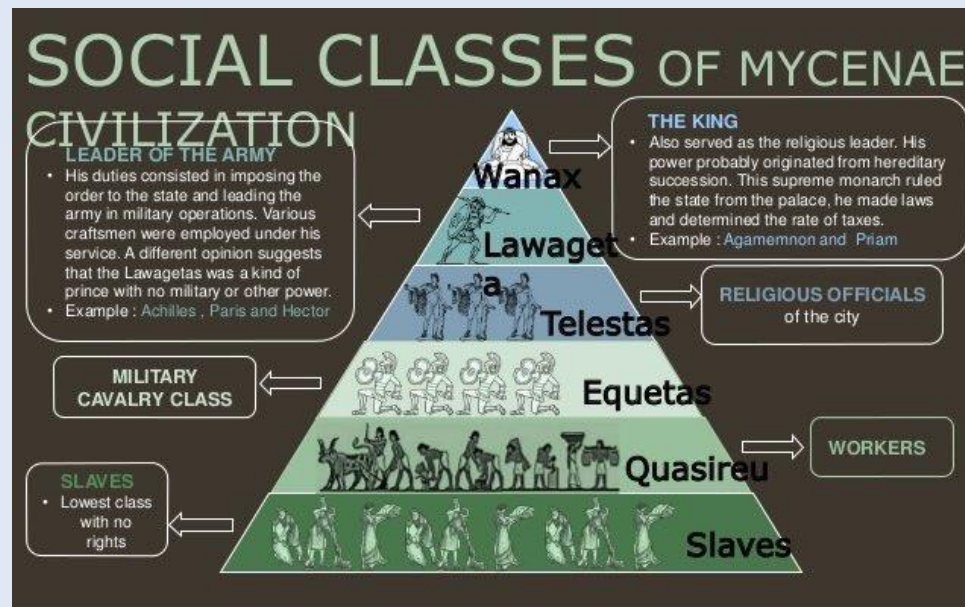
• ΜΥΚΗΝΑΪΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ 2.800-1100 π. Χ

- Ορεινό έδαφος, μικρές εύφορες πεδιάδες και κοιλάδες, μεγάλο ανάπτυγμα παραλιών.
- Οχυρό του φυσικού εδάφους.
- Εύκρατο κλίμα – μεγάλες αυλές και στοές – η ζωή στην ύπαιθρο.
- 14^{ος} αιώνας αποικισμός: Κύπρου, Ρόδου, Μικράς Ασίας.
- Ανταλλακτικό εμπόριο, συγκέντρωση αγαθών στα ανάκτορα.
- Λατρεία των δυνάμεων της φύσης (γένεση δωδεκάθεου). Ανεξαρτησία ιερατείου από άνακτες,
- Ταφικά μνημεία, κτερίσματα, επιρροές από Αίγυπτο. (γενάρχες – βασιλείς)
- ελληνική γλώσσα (γραμμική γραφή Β').

• ΜΥΚΗΝΑΪΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ 2.800-1100 π. Χ

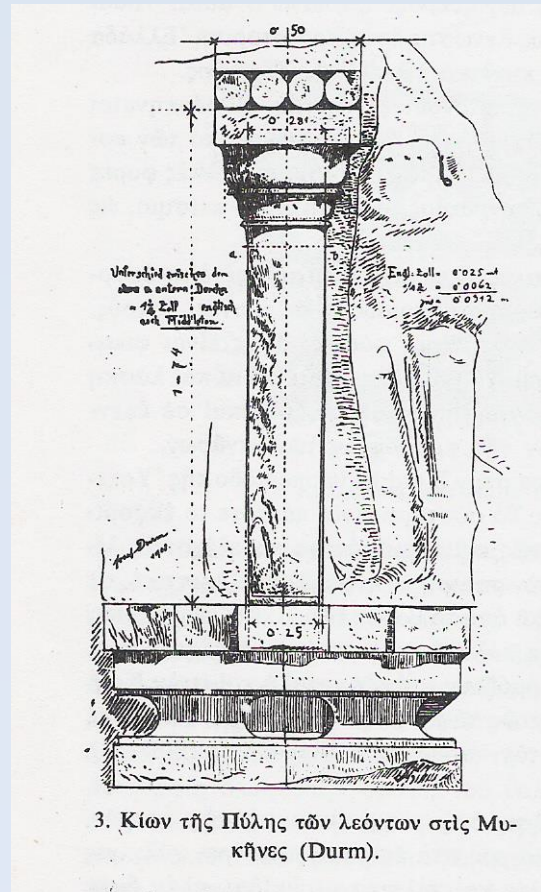
- **wanax** [wa-na-ka] – ο άναξ (άνακτας – ανάκτορο)
- **lawagetas** [ra-wa-ke-ta] (λαό – ηγέτης) σε Πύλο και Κνωσό, όνομα- ευκόλως εννοούμενο. Μνημονεύεται αμέσως μετά τον άνακτα. Ο δεύτερος τη τάξει. Κοινά προνόμια με τον άνακτα, διέθετε εκτάσεις γης και υποτελείς.
- **quasileus** = basileus [qu-si-re-u] – βασιλεύς. Στον Όμηρο δηλώνει το μονάρχη. Στα μυκηναϊκά κείμενα εντοπίζεται ως «αρχηγός» καλκουργών, ως περιφερειακό αξιωματούχος, ή απλός τοπικός υπάλληλος. Κατέχει γη, αλλά πληρώνει φόρους στον άνακτα.

ΥΛΙΚΑ - ΤΡΟΠΟΙ ΔΟΜΗΣ

- Εύλα και ευτελή υλικά, λίθοι εκ περισυλλογής.
- Κυκλώπεια τοιχοποιία,
- Λαξευτή τοιχοποιία, κατεργασία λίθου με πριόνια και τρυπάνια,
- Θολωτές κατασκευές: εκφορικό σύστημα,
- Ωμά τούβλα σε ισόδομο σύστημα και ξυλοδεσιές,
- Εύλο: κίονες, δοκοί, δώματα και κουφώματα,
- Μέταλλα: περιορισμένη χρήση του χαλκού.

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ

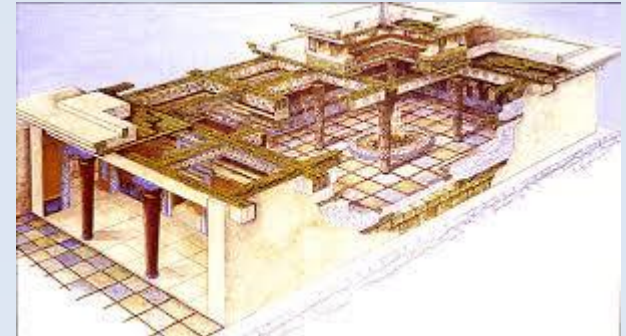
Τύποι κτιρίων

Ανάκτορα, Τάφοι, Ιερά (ναΐσκοι).

Ανάκτορα

είσοδος, πρόδομος, μεγάλος χώρος για άνδρες, πρόπυλο, κυρίως μέγαρο – βωμός, γύρω από την αυλή τα διαμερίσματα,

Ίδρυση πάνω σε λόφο, οχύρωση, διάταξη γύρω από αυλή, τριμερές μέγαρο με νότιο προσανατολισμό.

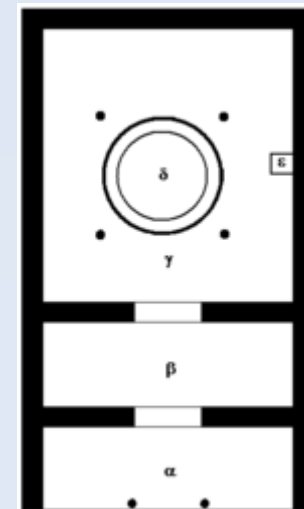

Μέγαρο

Τετράγωνος χώρος με κεντρική εστία και τέσσερις κίονες,

Δάπεδο και τοίχοι διακοσμημένοι

Πρόπυλο με δυο κίονες στην είσοδο
επίπεδο δώμα, αυλή με κιονοστοιχίες,

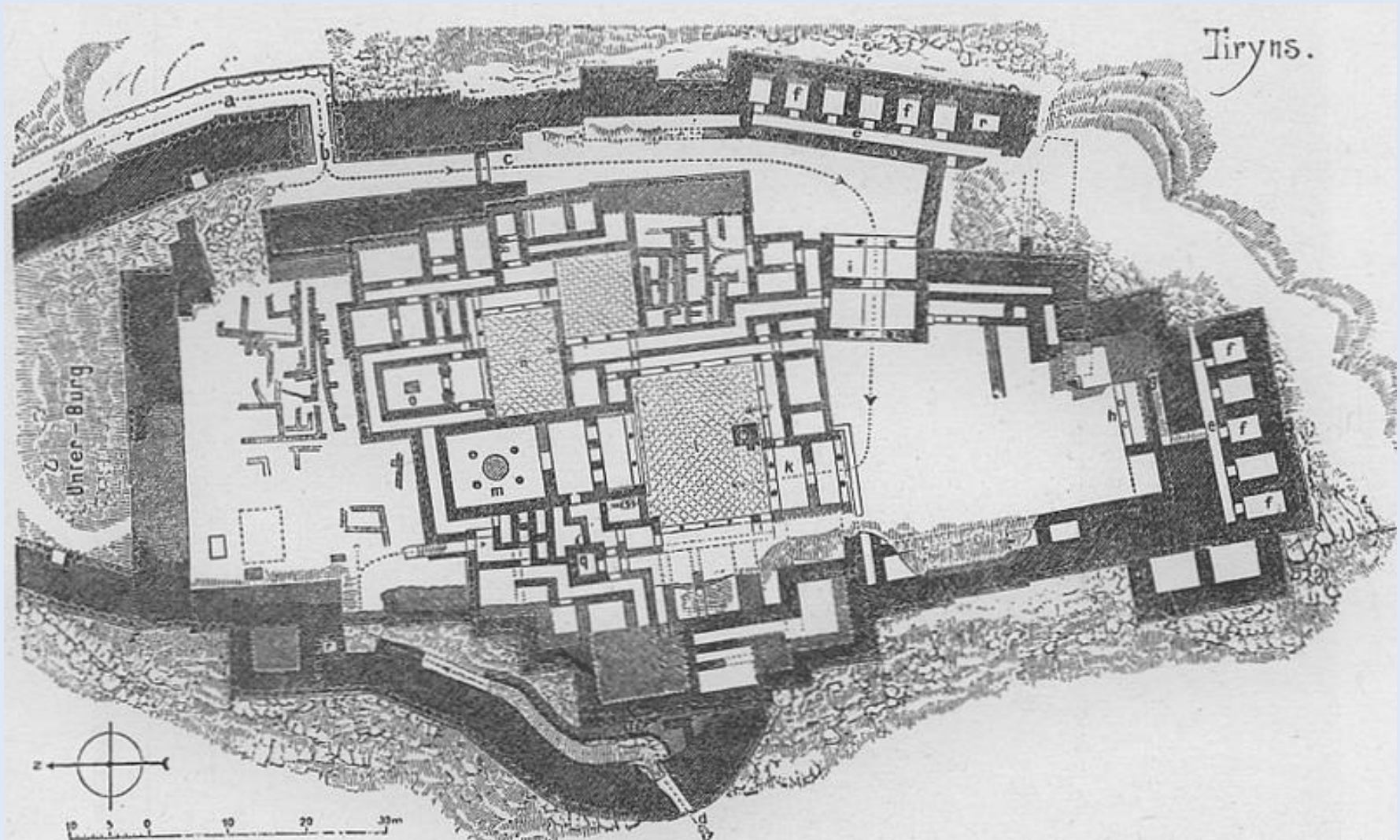
Η περιγραφή του οίκου του Οδυσσέα (Οδύσσεια ζ 291 κ.εξ.) και του οίκου του Αλκίνοου (Οδύσσεια η 84-132) συνιστούν, σύμφωνα πάντα με τον Κ. Ράαφλαουμπ, χαρακτηριστικές περιπτώσεις:

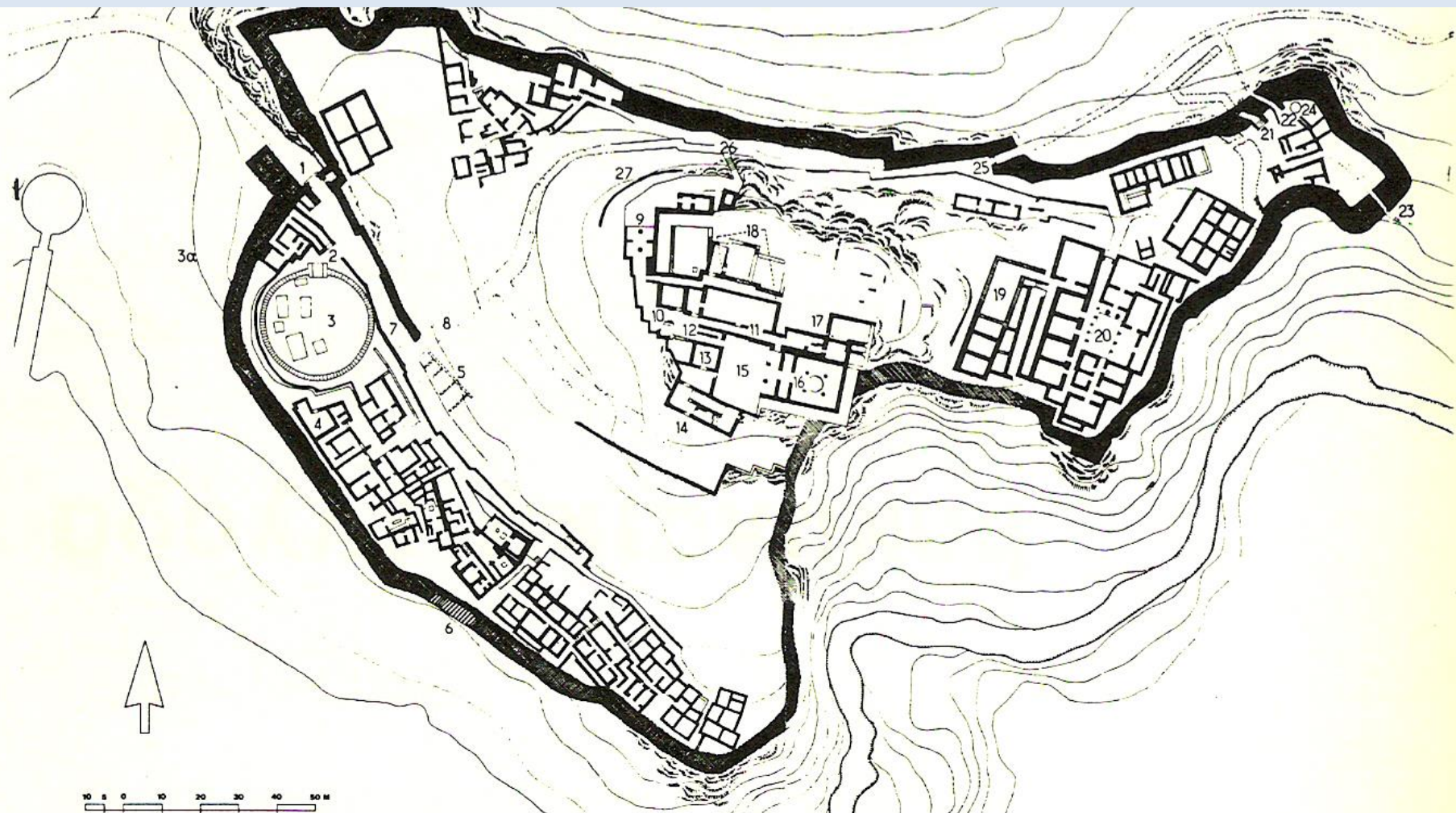
«Το κέντρο του είναι το οίκημα (δώμα) στην πόλη της Ιθάκης. Περιλαμβάνει τη μεγάλη αίθουσα με την εστία (όπου κανονικά, όπως στη Σχερία, ο βασιλιάς ψυχαγωγεί τους άλλους ευγενείς και τους εκάστοτε ξένους, αλλά τώρα οι μνηστήρες επιδίδονται στα άνομα συμπόσιά τους), τα διαμερίσματα της οικογένειας, των υπηρετών και των δούλων, κτίρια και χώρους για την εκτροφή οικόσιτων ζώων και αποθήκες. Το δώμα του ηγεμόνα συνεπώς είναι μια ευμεγέθης εκδοχή αγροκτήματος ... το κέντρο ενός εκτεταμένου υποστατικού που περιλαμβάνει κήπους, οπωρώνες και αγρούς κοντά στην πόλη, αλλά και κοπάδια αιγοπροβάτων και χοίρων». Η κοινωνική τους θέση εξηγείται καλύτερα στο πλαίσιο μιας υπό διαμόρφωση αριστοκρατίας».

Ανάκτορο της Τίρυνθας

Ανάκτορα

είσοδος, πρόδομος, μεγάλος χώρος για άνδρες, πρόπυλο, κυρίως μέγαρο - βωμός, γύρω από την αυλή τα διαμερίσματα, Ίδρυση πάνω σε λόφο, οχύρωση, διάταξη γύρω από αυλή, τριμερές μέγαρο με νότιο προσανατολισμό.

Εικ. 262B. Η Ακρόπολη των Μυκηνών, περ. 1:2000 (βλ. έναντι υπόμνημα)

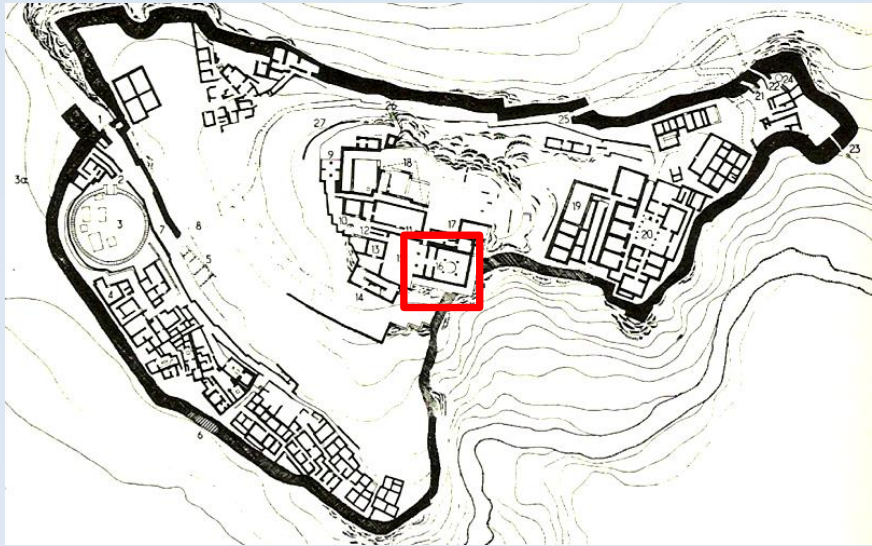
Ανακουφιστικό τρίγωνο

Εκφορικό σύστημα

Πρόγονος τόξου

Διάκοσμος

Το «Μέγαρον»

Κυρίως Μέγαρον:

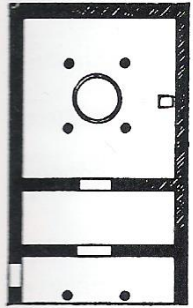
- Εστία
- Θρόνος

Πρόδομος:

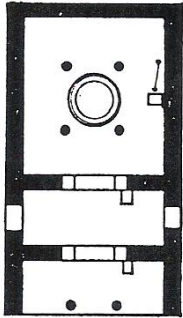
- Για τους επισκέπτες κατά τον Όμηρο

Αίθουσα:

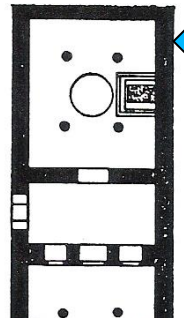
- Νότιος Προσανατολισμός
- 2 κίονες

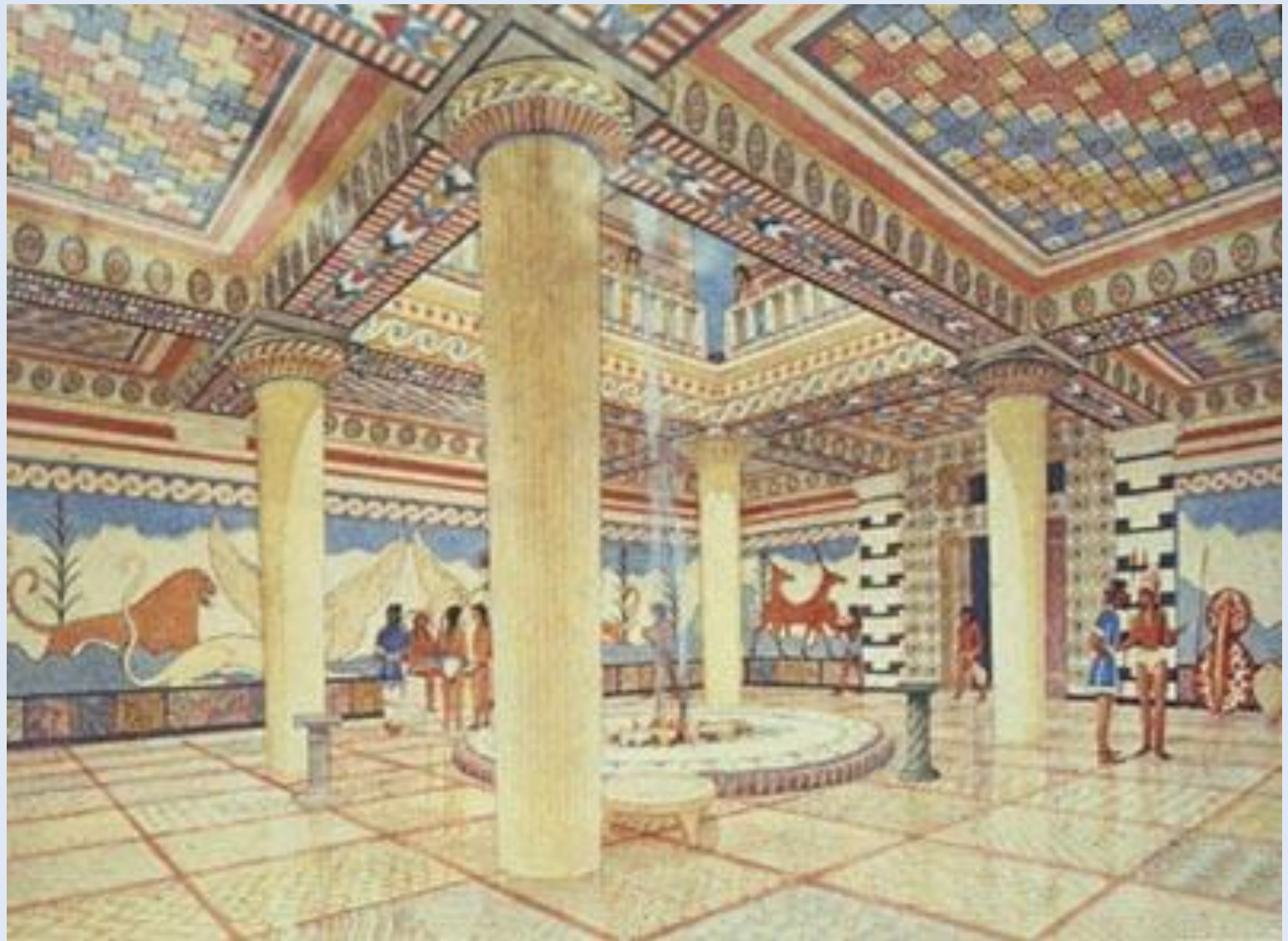
MYCENAE

PYLOS

TIRYNS

Θολωτοί τάφοι

Μυκήνες - Ο θησαυρός του Ατρέως

